Příloha č. 6

Projekt Nemocnice podporující zdraví a zdravotní služby

Úvod

Podpora zdraví představuje jednu z oblastí kvality poskytované péče v nemocnicích. Dobré nemocnice akreditují a certifikují své provozy, zefektivňují nákupy, počítají náklady na pacienta a řídí lépe procesy na úrovni jednotlivých diagnóz. **Program WHO „Nemocnice podporující zdraví a zdravotní služby" vede nemocnice k tomu, aby kladly větší důraz na podporu zdraví a prevenci nemocí a ne pouze na samotné diagnostické a léčebné služby.**

Projekt WHO Nemocnice podporující zdraví a zdravotní služby (*Health Promoting Hospital and Health Services/dále jen HPH)* **usiluje o:**

a. **začlenění koncepce, hodnot a standardů podpory zdraví do organizační struktury a kultury nemocnice**,
b. **zlepšení zdraví pacientů a zaměstnanců**
c. **vytvoření celkově příznivého nemocničního prostředí**
d. **navázání aktivní spolupráce s občany**.

Nemocnicím dává příležitost přispět k naplňování cílů zdravotní politiky. Zprávy o přínosech podpory zdraví většinou pocházejí z dlouhodobých hodnocení, ale ukazuje se také velmi výrazný klinický účinek z hlediska krátkodobého, například zlepšení výsledků u pacientů s diabetes pomocí celkových programů podpory zdraví a rehabilitačních programů, redukce pooperačních komplikací pomocí zavádění intenzivních zásahů v rámci podpory zdraví před operací a zlepšení mentálního zdraví pomocí intervencí v oblasti odvykání kouření v psychiatrické praxi a na dalších pracovištích.

Proto se systematická implementace efektivních programů podpory zdraví stala klíčovou složkou kvality poskytované v nemocnicích, společně s klinickou účinností a bezpečím pacientů.

S cílem podpořit implementaci a následné kroky pro zlepšení managementu zdravotní péče v každodenní klinické praxi byly[1] mezinárodně vytvořeny, ověřeny a publikovány příslušné **nástroje.** Nástroje jsou snadno použitelné a nezávislé na lokálních dokumentačních postupech.

Nástroje zahrnují

- **Pět standardů podpory zdraví se 40 měřitelnými prvky**, které mohou být pro zhodnocení podpory zdraví použity na úrovni celé nemocnice nebo jednotlivých oddělení. **Tyto standardy byly vytvořeny podle kritérií stanovených Mezinárodní společností pro kvalitu ve zdravotnictví (ISQua)**.

[1] WHO a Mezinárodní sítí nemocnic a zdravotnických zařízení podporující zdraví

Standardy WHO-HPH přímo spadají pod snahu zlepšovat kvalitu tím, že pomáhají vedoucím pracovníkům a zaměstnancům nemocnic zhodnotit a zlepšovat aktivity, týkající se podpory zdraví a s nimi souvisejících výkonů.

Standardy zahrnují pět oblastí:

- **politika managementu,**
- **hodnocení pacientů,**
- **informace o pacientech a intervencích,**
- **podpora zdravého pracoviště,**
- **kontinuita a spolupráce.**

- Dva modely pro provádění auditu zdravotnické dokumentace na úrovni jednotlivých pacientů:
  - HPH-DATA s 9 otázkami, týkajícími se zdokumentování potřeb pacienta v oblasti podpory zdraví.
  - HPH Doct-Act obsahující 15 mezinárodních kódů pro zdokumentování provedených činností v rámci podpory zdraví.

Na podporu při vyhodnocování standardů a ukazatelů byla vypracována **Příručka a formuláře sebehodnocení**.

Z důvodu, že informace, vzdělávání a komunikace ve zdravotnictví jsou základními prvky zajišťování bezpečí pacientů i zaměstnanců, WHO doporučuje propojit sebehodnocení standardy HPH se systémy řízení kvality a bezpečí, které již nemocnice používá, aby se zajistilo, že naplánované akce budou realizovány a monitorovány.

ČR je členem Mezinárodní sítě nemocnic podporující zdraví od roku 2004 – prostřednictvím podepsané Dohody o spolupráci mezi MZČR a WHO/HPH kanceláří.

V současné době **je v ČR** již **8 HPH nemocnic** (FN Motol, VFN, FN Olomouc, FN ÚVN, Nemocnice Jihlava, Nemocnice Pelhřimov, Klaudiánova nemocnice Mladá Boleslav, Nemocnice Valašské Meziříčí).

Z hlediska zvyšování kvality jsou činnosti na podporu zdraví a prevence nemocí hodnoceny ve smyslu vyhlášky 102/2012 Sb., o hodnocení kvality a bezpečí lůžkové zdravotní péče. (např. standard 2.7: podpora zdraví a prevence nemocí; standard 2.8: kontinuita zdravotní péče).

WHO v období 2013 – 2014 provedlo v 7 českých HPH nemocnicích **externí audit** s cílem **zhodnotit současnou míru souladu se standardy WHO-HPH a souvisejících nástrojů v ČR ve srovnání s mezinárodními základními daty ze třech historických kontrolních skupin** z let 2005, 2008 a 2012. V průřezovém návrhu bylo zahrnuto **8 klinických oddělení v ČR**, a následně bylo hodnoceno 400 medínských záznamů náhodného data.

Výsledek[2] zmiňovaného WHO auditu ukázal, že celková míra naplňování standardů WHO-HPH je v ČR v současnosti výrazně vyšší než u historické kontrolní skupiny. Mnohé nemocnice již částečně či úplně implementovaly standardy WHO-HPH a oba podpůrné nástroje a staly se tak součástí jejich rámce managementu kvality. Dokumentace potřeby pacientů v oblasti podpory zdraví byla na srovnatelné úrovni, avšak poskytování služeb/klinických aktivit v oblasti podpory zdraví pacientům, u kterých je to zapotřebí, je nedostatečné, což ukazuje, že hlavním problémem provádění a poskytování činností na podporu zdraví je implementace činností.

Shrnutí

Abychom mohli získat přínosy, plynoucí ze zavedení klinické podpory zdraví do sledování pacientů, je potřeba se zaměřit na implementaci činností, zaměřených na pacienta a ověřování jejich účinnosti pomocí pozdějšího hodnocení.

Důležitým prvkem implementace intervencí na podporu zdraví je **vzdělávání a školení zdravotníků o programech a nástrojích pro zavedení a hodnocení podpory zdraví v nemocnicích**, jelikož míra implementace se zdvojnásobuje, pokud jsou zaměstnanci jak kompetentní, tak angažovaní.

Návrh budoucích kroků

Na základě výše uvedených bodů a v souladu s prioritami ministerstva (vracení do středu zájmu zdravotní péče samotného pacienta) navrhujeme vytvořit:

- **Strukturované vzdělávací programy zaměřené na vzdělávání zdravotníků o principech a postupech podpory zdraví v nemocnicích dle programu WHO Nemocnice podporující zdraví a zdravotní služby**

[2] http://www.mzcr.cz/KvalitaABezpeci/obsah/narodni-sit-nemocnic-podporujici-zdravi-v-cr_2864_29.html: Článek „Podpora zdraví v nemocnicích a ZZ (Health Promotion in Hospitals and Health Services – HPH): Výsledky a provedení v České republice